

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . 28.—
za pol leta . . . 13.—
za četrt . . . 6-50
za en mesec . . . 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 28.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V upravištvu:

za celo leto naprej . . . 22-40
za pol leta . . . 11-20
za četrt . . . 5-60
za en mesec . . . 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:

Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . 13
za trikrat . . . 10
za več kot trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Kopirali se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Volivna dolžnost za državni in deželni zbor.

Ljubljana, 11. januarja 1910.

Naša moderna doba zahteva, da pri postavitvi sodeluje vse ljudstvo, ki ima pravico, da voli svoje zaupnike, poslance, v postavitvalne zbornice. Vsak državljan, ki ima pravico, da voli, bi moral čutiti za častno dolžnost, da svojo državljansko pravico izpolni. Veliko državljanov volivcev je pa le še, ki svoje pravice in dolžnosti ne izpolnjujejo. Dolžna je vsaka ljudska stranka, da vzgaja ljudstvo tako, da se vsakdo zave svoje državljanske dolžnosti. Potrebna je postava, ki določa, da mora svojo volivno pravico in dolžnost vsak državljan izpolniti. Naša stranka je že opetovano izjavila, da je potrebna postava, po kateri se uvede takozvana volivna dolžnost.

Pozdravljamo zato predlogi, ki jih je stavil v današnji seji kranjskega deželnega zbora načelnik naše stranke dr. Šusteršič, s katerimi se predlaga, naj se uvede volivna dolžnost pri državno- in deželnozborskih volitvah v vojvodini Kranjski.

Navedi hočemo bistvena določila novih po dr. Šusteršiču predlaganih zakonskih načrtov.

Volivna dolžnost za državnozborske volitve na Kranjskem.

Postavni načrt se naslanja na § 4. volivnega reda za državni zbor, izdanega z zakonom z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 17.

V § 1. nameravane postavbe se določa, da je dolžan vsak, ki ima državnozborsko volivno pravico na Kranjskem, priti določene volivne dni v času, predpisanem za glasovanje, k volivni komisiji in oddati svojo glasovnico.

Kdor se brez opravičljivega razloga te dolžnosti odtegne, zapade globo od 1 do 50 kron. Uvaževati se pa morajo pri odmeri kazni osebne razmere in gospodarski položaj volivnega upravičenca.

Volivca, ki se volitve ni udeležil, opravičijo zlasti:

1. če volivec zaradi bolezni ali slabotnosti ne more priti na volišče; 2. ako ga zadrže uradne ali sicer neodložne stanovske dolžnosti; 3. ako ga za-

drži bolezen v rodbini ali druge neodložne rodbinske zadeve in 5. če volivca zadrže prometne ovire ali druge nepremagljive okoliščine.

Pravico kaznovanja ima politično okrajno oblastvo volivnega okraja.

Občinski predstojniki (župani), morajo sestaviti ob pripravah za volitve tretji primerik imenika volivcev z vsemi popravki, ki se mora izročiti volivni komisiji.

Kazenski nalog izda politično oblastvo tistemu volivnemu upravičencu, ki se ni udeležil volitve ali ožje volitve, dasi se mu je vročila izkaznica, če se volivni upravičenec v neprestopnem roku osmih dni ne opraviči ustmeno ali pismeno pri pristojnem političnem oblastvu.

Kogar je zadel kazenski nalog, sme ako meni, da se mu godi krivica, v roku osmih dni po vročitvi, ustmeno ali pismeno prigrasiti svoj ugovor, pri tistem političnem okrajnem oblastvu, ki je izdalo kazenski nalog. Pravčasno podani ugovori ustavi kazenski nalog. Če se je prizadeta oseba pri ugovoru z dokazili zadostno ali sicer verodostojno opravičila, zakaj ni vršila svoje volivne pravice, se opusti preti njej nadaljnje kazenske postopanje. V nobenem slučaju se pa ne sme prekoračiti v kazenskem nalogu izrečena globa.

Globe se iztirjajo potom politične izvršbe. Ne smejo se izpremeniti v zaporne kazni. Stekajo se v občinski ubožni zaklad volivnega kraja.

Bistvene zakonske določbe o volivni dolžnosti se morajo sprejeti v volivni raspis in morajo biti skozi osem dni pred volitvijo razglašene z javno nabitimi listi v vseh občinah onih volivnih okrajev, v katerih se naj volitve izvrše. Te določbe se morajo navesti tudi na zadnji strani izkaznic, ki se imajo izdati volivnim upravičencem.

Volivna dolžnost za deželni zbor vojvodine Kranjske.

Dr. Šusteršičev zakonski načrt o volivni dolžnosti za volitve v kranjski deželni zbor je bistveno glede na vse podrobnosti enak onemu, ki se tiče volivne dolžnosti za državni zbor. Po njem se uvaža volivna dolžnost v volivskem razredu mest in trgov, kmečkih občin in v splošnem volivnem razredu. Na veleposestniško kurijo se dr. Šusteršičev predlog ne ozira in jo izključuje iz volivne dolžnosti, kar je popolnoma pravilno, ker naša stranka

kot ljudska stranka privilegija veleposestniške kurije ne more priznavati, ki ga le trpi, ker ga mora trpeti kot neizogibno zlo.

Po novi postavi, ki uvaža v naši deželi volivno dolžnost, se napravi velik korak napredka v ljudskem smislu in v dobrobit kranjskega prebivalstva.

Za povzdigo živinoreje.

Ljubljana, 11. januarja 1910.

Danes zvečer po končani seji deželnega zbora vojvodine Kranjske je zboroval odsek za povzdigo živinoreje, ki ga je izvolil klub kranjskih poslancev S. L. S. pod vodstvom komerčnega svetovaleca vodje Fr. Povšeta, da stavi klubu primerne nasvete, kako dvigniti živinorejo na Kranjskem. Posvetovanja so se udeležili vsi njegovi člani, ki so poleg načelnika Fr. Povšeta, dež. odbornik dr. E. Lampe in poslanci: Bartol, Demšar, Hladnik, Jaklič, dr. Krek in Piber. Razprave, ki jo je uvedel po klubu določeni glavni poročevalec dr. Krek, so se udeležili vsi odsekovi člani. Razpravljale so se vse bistvene in pereče zadeve živinoreje, kakor tudi, kako jo dvigniti.

Bistveno se je sledeče nasvetovalo:

Potreben je deželni živinorejski svet. Zvršilni odbor naj bi bil v Ljubljani. Svoje zaupnike imej po celi deželi. Po deželi naj bodo tudi krajni zvršilni odbori. Načrt pravil deželne živinorejskega sveta sestavi dr. Krek.

Potrebno je, da dobimo natančen opis in število živine na Kranjskem. Deželni živinorejski svet naj napravi sodelovanjem svojih krajnih zvršilnih odborov in zaupnikov natančen živinski kataster. Po katastru se bo šele znalo, katero živino nam kaže, da se ohrani. Poleg degenerirane živine, ki je za pobiti, imamo na Kranjskem dobro, lepo živino, ki naj se ohrani.

Opisati se bodo morali tudi hlevi. Delati se mora, da dobimo lepe, primerne živinske hleve, ker glede na hleve se mora še marsikaj storiti. V prvi vrsti se bo moralo delati na zboljšanje hlevov.

Deželni živinorejski svet nam bo moral podati deželno živinsko knjigo, ki je sicer zelo potrebna, a jo še nimamo.

Po shodih, društvih, s predavanji,

po knjigah se mora nuditi ljudstvu pouk o napredku živinoreje.

Naturna posledica bo ustanovitev živinorejskih zadrug po celi naši deželi.

Deželna podpora za povzdigo živinoreje se bo morala načeloma dati le po živinorejskih zadrugah. Izvzeti naj bi bili le taki kraji, kjer zadrug še ni.

Živinorejske zadruge naj ne dobe podpore, če se ne vpelje tudi obširna akcija za zboljšanje pašnikov. Eksperti so soglasno konstatirali, da se mora glede na izboljšanje pašnikov in travnikov še veliko storiti. Izboljšati se pa morajo travniki in pašniki pametno, našim razmeram primerno, ni pravo izboljšanje tisto prisilno izboljšanje, po katerem travniki prehitro opešajo.

Vsa pozornost se mora obrniti na prešičerejo. Potrebne so prešičerejske postaje in vzorne kmetije, ki naj bi vzgojevale živino. Mladiči naj bi se ne prodajali, marveč vzgojili in nato oddajali drugim posestnikom v izboljšanje živine.

Potrebno je obračati vso pozornost na vzorna gnojišča, na dobro vrejene gnojne jame.

Skrbi naj se tudi za to, da se zopet uvede in dvigne ovčerejo, kakor tudi kozerejo, ki so jo zatrli nerazumni, kmečkemu ljudstvu, osobito revnejšemu, nasprotni birokrati.

Po teh načelih naj bi dežela skrbela za povzdigo kranjske živinoreje.

Kranjski deželni zbor.

Ljubljana, 11. jan. 1910.

PROTI NEČUVENEMU POSTOPANJU GRAŠKIH NADZOROVALNIH ORGANOV NASPROTI KRANJSKIM KMETOM.

Ob 4. uri 14 minut popoldne se nadaljuje seja. Deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje podeli besedo deželnemu odborniku prof. Jarcu, da utemelji svoj nujni predlog z ozirom na nečuvno postopanje graških organov nasproti kranjskim kmetom glede na preiskovanje mleka. Besedilo nujnega predloga smo objavili v včerajšnjem »Slovencu«.

Poslanec Evgen Jarc

izvaja:

Kdor motri položaj našega kmečkega stanu, mora priznati, da je kmetova boljša bodočnost odvisna od tega,

in rekel: »No, Jurček, pij na zdravje svoje sestre!«

Vzel sem kupo in napil: »Moja ljuba sestra, ki se je danes poročila, naj živi! Ako bo imela tudi male dečke, želim tem, da bi ne bili nikdar tepeni, nikdar zlasani in da bi nikdar ne trpeli grenkosti, katere mora večkrat okušati njen mali bratec!«

Hiteti sta morala na vlak. Elza je vrgla za vozom, v katerem sta se odpeljala, svoj čevlček. Vsi so gledali za vozom in mahali z robcami in radi tega me niso pogrešili; jaz sem pa porabil priliko in izpil vse vino, kar ga je ostalo na mizi.

Ko me je prišla mama iskat, sem ležal pod mizo in bilo mi je strašno slabo. Vprašal sem jo, če ni bil ravno kar potres; rekla je, zakaj pač? Pripovedoval sem ji, da se je soba zasukala naokrog in da se nisem mogel obdržati na nogah in tudi miza ter stoli so skakali naokrog.

Potem je poklicala Beti, da me odnese v sobo ter položi na posteljo; vmes je pa vzdihovala, kakor bi ji hotelo srce počiti; rekla je: »Oh Jurček, kaj boš sedaj vendar začel!«

»V posteljo se bom vlegel, mama!« sem odgovoril, in kar sem rekel, sem tudi storil.

(Dalje.)

LISTEK.

Iz dnevnika malega poredneža.

Ameriška humoreska.

(Dalje.)

Sedaj je vse minilo. Jaz sem že na vse zgodaj skočil iz postelje. Ob enajstih je imela biti v cerkvi poroka. Kuharica in drugi so imeli toliko dela, da mi niso utegnili niti zajutreka pripraviti. Rekla mi je: »Vzem si sam kruha in surovega masla, jaz nimam časa.«

Nisem mislil, da morajo mali dečki jesti kruh in maslo na dan sestrine poroke. Zato sem šel v sobo, kjer je stala velikanska miza okrašena s cveticami ter polna tort in drugih takih pozemelskih dobrot. Ker se nisem vsedel, ampak kar stal, sem lahko še enkrat toliko pojedel, kakor če bi bil pri mizi sedel.

Nikdo ni prišel notri. Razlil sem po nerodnosti cel vrč rdečega vina na mizni prt. Naredil se je velik rdeč madež in povsod se je razširil močan duh po vinu. Požuril sem se, da sem prišel iz sobe, kajti hotel sem, da bi Beti obdoližili te nerodnosti.

Beti me je srečala in rekla: »Pojdi, da te oblečem!« Oblekla me je v novo obleko, pripela mi šopek na prsa in me obula v svetle črevlje.

»Vsedi se,« mi je zapovedala, »in mirno ostani tukaj, drugače se mi zopet popolnoma pomaže.«

Nekaj časa sem sedel mirno, potem sem pa skočil k Janezku, da si z igranjem nekoliko preženeva čas. Janezek mi je rekel: »Jaz vem za veliko mlako, kjer bova lahko ladjice spuščala,« toda ko sva prispela tje, me je porinil, da sem padel v vodo, kakor sem dolg in širok. Ali sem bil jaz tega kriv?

Ko sem prišel domov, so morali vsi čakati, da me je Beti oblekla zopet v staro obleko. Mama je jokala radi prta, četudi je pravila, da joka zato, ker odide iz hiše hčerka; papa mi je pa pošepetal, »da hoče z mano govoriti, ko bo enkrat vse končano.«

Lili je bila prekrasna, ko se nam je pokazala na stopnicah; v beli obleki, lica kot cvetice in čisto zakrita v velik bel pajčolan. Tudi Suzi je bila zelo lepa; bila je družica. Gospod de Jones se je vedel, kakor bi ne verjel, da je mrzli mesec oktober, tako nekako vroče in nerodno mu je bilo; stopil je na vlečko Lilinega krila in jo odtrgal, da so jo morali nemudoma zopet šiti, čudil se je, kje da je vendar njegov klobuk in imel ga je na glavi in mudilo se mu je tako, da je pri odhodu raztrgal dva para rokavic. Nato sem mu jaz pripel na hrbet žepni robec tete Lize, ki je iz rdeče svile in nihče ni zapazil tega preje, dokler nismo prišli že čisto do

cerkve. Vsi so se nekoliko smejali in doktor mu ga je hitro odpel. Ta je pa zopet mislil, da mu hoče oni zadaj nekaj povedati ter je obstal ter pogledal nazaj, Lili pa tega ni zapazila in šla naprej. Ljudje so se začeli sedaj glasno smejati in de Jones je postal rdeč kot kuhan rak.

To ga je popolnoma zmešalo in ko je gospod Slokum zahteval prstan, mu je padel na tla ter se zatočil prav pod prižnico; Suzi mu je morala posoditi svojega.

Sedaj že ni mogel niti ljudi več razločevati in mesto z Lili je šel s teto Lizo iz cerkve. Lili pravi, da me hoče kaznovati in da ne bom smel iti ž njo. Meni je nazadnje vseeno. Povedal bom svojemu novemu bratu o pismih, katera ji je poslal nazaj oni gospod, ki je bil prejšno zimo vedno pri nas; povedal mu bom, kako je izbirčna. Tudi to mu hočem izdati, da ima pleča vedno položena in povedal mu bom o vseh njenih muhah.

Poročil ju je oni predikant, na katerega sem zadnjič streljal. Na čelu ima brazgotino in strašno je bil blede.

Ko smo prišli domov, podali smo se vsi v obednico. Na mizi je bil nov prt, ker sem prejšnega polil z vinom.

Bila je cela množica ženitovanjskih tort na mizi. Vrstila se je napitnica za napitnico. Gostje so bili zelo dobre volje; bližnji mi je podal poln kozarec

še se izpremenil način poljedelstva tako, da se dvigne kmetijstvo od obdelovanja zemlje na živinorejo.

Kranjsko mlekarstvo.

Pred vsem se mora dvigniti kranjsko mlekarstvo. Kranjsko mlekarstvo ne zavzema kvantitativno in relativno zadnjega mesta v alpskih deželah. Imamo 80 mlekar, mlekarsko šolo na Vrhniki, ki je v vsakem oziru izvrstna.

Posledica tega je, da se je neverjetno visoko dvignil eksport. Izvažamo mleka v vrednosti nad milijon kron v Trst, Pulj, Reko, Opatijo in v druge kraje. Kranjsko mleko je postalo že važno eksportno blago prekmorskih družb. Vse to je v stanu, da povzdigne blagostanje našega kmeta.

Nevarnost nadaljnjemu mlekarskemu razvoju.

Pripetilo se je pa nekaj, kar je v stanu naravnost preprečiti nadaljnji razvoj našega mlekarstva, da, celo ga uničiti. Od strani organov c. kr. splošnega preizkuševališča v Gradcu se je uveljavila nasproti našemu mlekarstvu praksa, ki je v stanu, da ga uniči.

Nečuvane kazni kmetom.

Koncem novembra lanskega leta sta prišla dva organa c. kr. graškega preizkuševališča v škofjeloško okolico pregledavat mleko, šla sta tudi na Dolenjsko, v Grosuplje in v Škocijan.

Nadzorovala sta mleko tako, da je sledila njunemu delu prijetna posledica, da so bili kmetje zadržani obsojeni po ljubljanskem, škofjeloškem in višnjegorskem sodišču in so se jim naložile kazni od 30 do 50 kron. (Dr. Šusteršič: Čujte! Čujte! Skandal! Ali je to pravica? — Velikansko ogorčenje na levici.)

Kako se je preiskavalo mleko.

Kaznovani so bili kmetje, češ, da je bilo mleko vođeno, blatno in nesposobno za dojenčke. Kdor pozna razmere, vé, da se mora tudi najboljšo mleko še posebej pripraviti za dojenčke.

Tista dva organa, izmed katerih eden, ki je zdaj oficijal in je bil prej komij (Dr. Šusteršič: Taki strokovnjaki pridejo k nam! — Ogorčenje.) sta se postavila pred mlekarjo, izšla sta mleko, ki so ga donášali kmetje, in kar je ostalo na dnu posode, sta poslala v Gradec.

Kdor tako preiskuje, pozablja, da je naš kmet mož male parcele. Zato smo mi napravili mlekarne, da se čisti v njih mleko. (Dr. Šusteršič: Ti strokovnjaki v Gradcu tega ne znajo! — Klici na levici: Nečuvano! Skandal!) Ti gospodje pozabljajo, da je naša živinoreja še v povojih, kakor je še tudi na Štajerskem in na Koroškem. (Dr. Šusteršič: Tja naj grejo, na Štajersko! — Drugi klici na levici: Zgornještajerskih todinov ne vidiš! Skandal! Nečuvano!)

Vsota kazni, naloženih našim kmetom, je znašala 14.000 kron! (Klici na levici: Čujte! Čujte! Skandal! Dr. Šusteršič: To je državna subvencija za živinorejo!)

Če se ta praksa ponavlja, potem je konec našega mlekarstva.

Gospoda s samonemško legitimacijo.

Kaj je na vsej stvari? Grajati moramo več dejstev. Pred mlekarjo sta

stala dva gospoda, ki sta imela samonemško legitimacijo. (Dr. Krek: Naj bi ju prepodili! Dr. Šusteršič: Naj bi šla po copatah domov v Gradec!) Kaznovali so kmete, ki so prinašali mleko v mlekarjo, dasi bi morali, če so hoteli koga prijeti, prijeti lastnike mlekarne.

Pogostitev graških gospodov.

Odločno zahtevamo, da se v zadevi zaslišijo naši domači izvedenci. Eden teh graških gospodov je menda zato posebno usposoben, ker je bil, sedanjí oficijal, nekdanj komi.

Značilno je, da je neki gostilničar na Dolenjskem pogostil graška gospoda, nato se pa pohvalil, češ: »K meni že ne bodo več hodili mleka preiskavat!« (Klici: Čujte! Čujte!)

Zahtevamo preizkuševališče na Kranjskem.

Vse te besede ostanejo prazne, če ne bodo sledila dejanja.

Pred desetimi leti se je ustanovilo kemiško preizkuševališče na Kranjskem. Delovalo je in še deluje jako plodonosno. Prosilo se je, naj se dá preizkuševališču pravica javnosti. Prošnja je pa ostala in je še vedno glas vpijočega v puščavi. Na nobeno prošnjo ni odgovora.

Deželni predsednik naj smatra za svojo častno dolžnost, da vendar enkrat ugodí prošnjam dežele in ljubljanskega mesta, da se dá pravica javnosti kmetijsko-kemičnemu preizkuševališču. Če pa vlada tej prošnji ne ustreže, bomo tudi zadovoljni, če ustanovi država lastno preizkuševališče v Ljubljani. (Burno odobravanje. — Govorniku čestitajo.)

Predlog se soglasno nakaže upravnemu odseku.

GOZD PODMOLNIKOM.

Na interpelacijo dr. Šusteršiča, Dimnika in tovarišev glede na prodajo lesa iz gozda Podmolnikom (glej včerajšnjega »Slovenca«) odgovarja

dež. odbornik prof. Jarc.

Iz obširnega njegovega poročila navedemo: V gozdu se je naselil lubadar. Na predlog dr. Tavčarja se je izdal vodstvu dobrodelnih zavodov odlok, po katerem naj se gozd izseka. Vodstvo je pozvalo h konkurenčnemu razpisu sekanja tes. mojstra Pusta in Zakotnika. Zakotnik se ni prijavil, pač pa Pust, ki mu je vodstvo poverilo sekanje lesa samovoljno, ne da bi si bilo izposlovalo dovoljenje deželnega odbora, ki o prodaji lesa ni ničesar znal in zato ga ne more zadeti za prodajo lesa nikakva odgovornost. Glede cene pa je omeniti, da je cenil gozdni svetnik Putick les ves na 17.600 K, upoštevajoč za izkoriščanje lesa jako neugodne krajevne razmere.

Na predlog posl. dr. Šusteršiča se otvori o interpelaciji razprava.

Dr. Šusteršič.

Predlagal sem, naj se otvori razprava, da se ta zadeva obravnava javno, ki se je v popolnoma potvorjenem smislu širila v javnosti. Z razpravo hoče S. L. S. označiti svoje stališče, da se mora celo poslovanje deželne uprave vršiti pod kritiko javnosti. V vsakem takem slučaju bomo spravili stvar pred plenum zbornice. S to razpravo se je že dokazalo, da se je v tej zadevi od neke strani namenoma obrekovalo.

Samotarskim življenjem, z njihovimi navadami in njihovo strupenostjo.

Odtod se predavatelj spusti v opisovanje otrovotvornih in otrovonosnih organov kač, razloži njihovo mehaniko ter poda s pomočjo razvidnih skic natančno sliko razvoja kačjih zob-otrovavcev.

Zanimivo je bilo čuti, da povsem nestrupenih kač sploh ni, ampak da so tudi vse takoiimenovane nestrupene relativno vendar strupene. Strup kroži v kačji krvi in se izločuje po njej v ušesne slezi. Vedno ga je dobiti v kačji sokrvci. Strup raznih kač pa ni identičen, ampak vsaka vrsta ima tudi svojevrsten strup. Najnovejšo preiskavo so dognale, da je strup prištevati skoro gotovo med sapotoksine vezane na gotove nestrupene beljakovine v kačji slini se nahajajoče. Človek, katerega je pčil gad, a je prebolel zastrupljenje, ostane več mesecev potem neobčutljiv za gadji pik, ker so se v ogrizenčevi krvi napravili protistrupi, ki uničujejo novodošli strup. To dejstvo je privedlo učenjake do tega, da so počeli konje cepiti početkom z malimi, potem pa vedno z večjimi množinami kačjega strupa. Na ta način so dosegli, da ni konju več škodovala množina strupa, ki bi sicer zadostovala za smrt 150 konj. Ako vzameš potem takemu konju kri, in iz nje izločiš sokrvec, nahaja se pridobljeni protistrup v njej. Oklanemu človeku brizgajo potem zdravniki tisti, s protistrupi nasičeni

Postavili bomo na pranger vsako kritiko v neresnični obliki. V tem slučaju so se gotovo prekoračile meje dopustne in dostojne kritike. Jasno je, da sedanjí deželni odbor ni ničesar zagrešil in da so bile neresnične trditve »Slovenskega Naroda«, da je naš tovariš dr. Lampe prodal gozd vreden 80.000 K za 16.000 kron, med tem ko vemo, da je edini referent dež. odbora v tej zadevi dr. Tavčar, šefredakter tistega lista, ki je to pisal.

Brez vsakega dvoma je vodstvo uprave deželnih dobrodelnih zavodov v tem slučaju prekoračilo svoj delokrog, gotovo v zmoči in dobri veri.

Tisti odlok deželnega odbora se je nanašal le na izsekanje enega dela gozda, medtem, ko je upraviteljstvo deželnih dobrodelnih zavodov prekoračilo svoj delokrog. Kako je bilo to mogoče, je zagonetka. Razumeti ne morem, kako da se v tem jasnem položaju ni predložila Pustova ponudba deželnemu odboru v potrdilo.

Pogodba ni veljavna, ker jo je potrdila oseba, ki ni bila v to upravičena. Deželni odbor mora gledati na to, da se v prihodnje tak slučaj več ne ponovi.

Deželni odbor naj skrbi za to, da se ta gozd najbolje izkoristi. Proda naj se konkurenčnim potom in sicer tako, da imej pri enaki ponudbi prednost dobrunjska občina.

Gozdar, ki mu je naročil deželni odbor, naj cení gozd, je gotovo pravilno cenil, a če bi cenil moj tovariš Kobi, smatram njegovo cenitev za trikrat toliko zanesljivo, kakor birokraško cenitev.

Kmetje Podmolnikom tudi dobro znajo ceniti les. V ljubljanski okolici zelo primanjkuje lesa. Nekdo, ki dobro pozna dobrunjske razmere, je izjavil, da je les Podmolnikom vreden 28.000 kron.

Predlaga:

1. Deželni zbor razveljavi pogodbo kot ničevno. 2. Gozd se naj proda konkurenčnim potom. Pri enaki ponudbi imej prednost dobrunjska občina.

Za deželo gozd ni bil posebno dobičkanosen. Deželi ne kaže biti lastnik gozda 30 oralov. Posledica je, da je gozd zanemarljen, da je pravi škandal, saj smo čuli, da bi bil moral biti posekan že pred mnogo leti in da so bili iz tega gozda napadeni po lubadarju tudi sosedni gozdi. Deželni odbor naj gleda na to, da se gozd za deželo koristno izrabi. Zlasti naj uvažuje možnost prodaje gozda konkurenčnim potom.

Dr. Tavčar

izjavlja, da je bil odsoten, ko je »Narod« objavil notico o prodaji podmolniškega gozda. Izjavlja, da ni šefredakter »Slovenskega Naroda«. (Dr. Triller: »Nadzorstvo ima nad listom, drugega nič.«) Stvar je prišla v list iz dobrunjske občine.

Dr. Lampe.

Govornik izjavlja, da dr. Tavčarju verjame, če sam izjavi, da je pri tem nedolžen. Prav pa je, da se stvar obravnava v zbornici pred celo javnostjo. Treba je bilo, da se približe, koliko so vredne razne neresnične in številne trditve, ki se širijo po shodih in po listih celo po deželnih poslancih, ali celo po kakem deželnem odborniku, kajti od gotove strani se vedno nove neresnice

razširjajo o deželnem odboru. Vsakomu je kritika prosta, samo to zahtevamo: **Lagati se ne sme!** Današnja razprava je imela to dobro, da konstatiramo, kako se dela. V deželnem odboru se dela z največjo vestnostjo, in če ima kdo kako željo ali zahtevo, naj se obrne naravnost na deželni odbor, ki bo, kakor druge, tudi to zadevo pravično rešil. (Odobravanje.)

Dr. Triller

lojalno prizna, da se je zgodila dr. Lampetu krivica po »Slovenskem Narodu«, ki je trdil, da je prodal podmolniški gozd Pustu.

Dr. Šusteršič

naglašja, da se je pečal s »Slovenskim Narodom« in njegovim šefredakterjem dr. Tavčarjem (Dr. Triller: Saj ni šefredakter, samo vrhovno nadzorstvo ima nad listom), ker mi je dala »Narodova« notica povod, da sem temeljito pojasnil stvar. Izjave Tavčarjeve, da ni listov šefredakter, ni čital. Jemlje pa zdaj to izjavo z zadovoljstvom na znanje. Kako koristno je, da imamo nov poslovnik, kaže današnja razprava, ker si lahko oko v oko povemo resnico. Tako se je tudi ta zadeva sedaj pojasnila v splošno zadovoljnost. (Odobravanje.)

Predlogi dr. Šusteršiča obveljajo soglasno.

ZA KMETOVE PAŠNE PRAVICE.

Na to odgovarja deželni odbornik dr. Tavčar na interpelacijo poslanca Pibra, ki smo jo pod zgorajšnjim naslovom objavili v včerajšnjem našem listu. Dr. Tavčar se opravičuje, da še ni izdal zakonskega načrta, češ, da še nabira material, ko ga bo zbral, napravi postavni načrt.

Na interpelacijo glavarju, vloženo po dr. Tavčarju glede na zadnji sklep deželnega zbora, po katerem imej pravico deželni odbor, da stilistično in ne bistveno izpremeni sporazumno z vlado besedilo že sklenjenih postav, odloži glavar svoj odgovor dotlej, da odgovori na čisto enako interpelacijo deželni predsednik.

Glavar nam zaključí ob 6. uri 40 minut sejo in naznani, da bo prihodnja seja v petek ob 10. uri dopoldne.

Velika nesreča v Rabilju.

Čudni slučaji so bili pri nesreči v Rabilju. Tragična je posebno smrt gospoda zdravnika. Vsa obitelj je bila prej na obisku, a vsakega je vleklo domov, jednega glad, drugega nekaj posebnega, niti pet minut niso bili še skupaj doma, ko se je prigodila nesreča. Otroci, deček Jaroslav, ne deklica, je privlekel k sebi očeta — do duri mu pride naproti — ga objame — stisne k sebi — in v tem trenutku zagrmí in oba padeta v grozni prepad! . . . Kako globoko so padli se ne more niti približno dognati. 150 m globoko so našli strešno opeko, in nekaj višje ščetko za snaženje črevljev. Prepada je grozen, noč in dan deluje električna črpalnica, a voda pada le za 12 cm na uro. Komisija je ukrenila: delati se mora nemurno, mrličí morajo na dan, a naj stane tudi milijone! V svrhu tega se naroče 3 električne žarnice vsaka z tisoč sveč svetlobe. Danes ponoči se nastavi večja, t. j. prav velikanska črpalnica, o kateri pričakujejo, da odstrani vodo do jutri, in ta bo delala neprenehoma, dočim bodo delavci stoječ v vodi kopali. Da se ognejo večji nevarnosti, se mora porušiti nekaj bližnjih hiš, da postane površje temvečje in napreduje delo tem varneje. Kako dolgo se bo delalo — govori se celo o mesecih — se ne more določiti. Veliko sveta se more vzdigniti, potem zopet vse poravnati. To je materialna škoda, ki presega vse naše pojme. Pod zemljo je vse nevarno. Komisija je šla danes v Log, da si ogleda predore, ako niso v nevarnosti tudi cesarski rudniki, a nevarnosti niso našli. Pod porušanim svetom je vse tako rahlo, da se je bati pri vsakem strelu v bližini največje katastrofe za nekatera poslopja, a delati bodo gotovo previdneje! Da so gg. uradniki zbegani, prepadeni, se razume samoobsebi.

× × ×

Danes smo prejeli naslednja poročila iz Rabilja:

Dela ob kotlini niso bogve kako uspešna. Sedaj skrbe v prvi vrsti za to, da zavarujejo okolico pogreznjene rudniške bolnišnice in zemljo, ki mejí ob kotlini in ki ima na mnogih krajih velike razpoke. Kotlino napolnjujejo z vodo vedno novi podzemeljski potoki, tako, da je samo s sedanjo električno sesalko nemogoče spraviti vodo iz kotline. V teku današnjega dne bodo pripekljali na kraj nesreče novo sesalko. Sele ko bo iz kotline voda popolnoma odstranjena, bo mogoče misliti, kako do-

O kačah in kačjem strupu.

Javno predavanje S. K. S. Z.

Včeraj je v natlačeno polni dvorani S. K. S. Z. zanimivo predaval g. dr. Ivan Robida o kačah in kačjem strupu.

Predavatelj je podal najpreje nekoliko zgodovinskih črtic, spadajočih k predmetu, in prešel takoj nato k razmotrivanju vprašanja, katere kače je nazivati strupenim, in katere nestrupenim. Dokaže, da je ta razpredelba iz znanstvenega, zoološko-evolucijskega stališča sicer nevzdržljiva, da pa je za prakso potrebna. S tega stališča je deliti strupene kače v dve glavni vrsti: v sekavke in brizgavke. Prve se dele zopet v »podočnice« in »predočnice«, izmed katerih so slednje zlasti s podvrsto »krasotice« posebno strupene. Brizgavke so zastopane v dveh razredih »jamarice« in »širokoglavke«, h katerim pripadajo vse naše domače strupene kače.

Ko je predavatelj opisal važnejše strupene kače zlasti tropičnih krajev, med njimi kobro in sunkerhoro (ophiophagus elaps), katere pik umori celo slona v par urah, se spomnil Kleopatrine kače (naja-haje) in ameriške klopotače, preide na naše domače strupenke: na jako redko se pojavljajočo »nosanko« (vipera aspis), na modrasa (vipera ammodytes) in na gada (pelias berus). Peča se podrobneje z njihovim

biti iz nje trupla ponesrečenih sedmih žrtev. Da bi se prišlo do trupel spodaj iz rudnika, so inženirji odklonili zaradi prevelike smrtnosti nevarnosti, v katero bi se spravilo rudarje. Rudniški inženirji opozarjajo, da se bo pri odstranjevanju usedle zemlje v rudniku brezdomno pogreznilo še več zemlje. Zaradi tega se je sprožil načrt, da bi se kotlina zasula in tako pokopalo žrtve katastrofe na kraju nesreče. Nad razvalinami pogreznjenega poslopja stoji še vedno primeroma visoko temnorjava umazana voda. Delo v rudniku grofa Henckla - Donnersmarka se gotovo ne bo pričelo pred enim mesecem. O uspehih preiskave rudarskih oblasti se bo poročalo državnemu pravdnistvu, da se bo dognalo, kdo je bil kriv nesreče.

NEMŠKO - ČEŠKI SPORAZUM.

»Česke Slovo« poroča, da bo vlada predložila v prvi seji češkega deželnega zbora svoj jezikovni načrt za Češko in okrogno razdelitev Češke. Baje je vlada za to pridobila tudi češke stranke.

SPOMENIK RUDOLFU HABSBURŠKEMU.

Dunaj, 12. januarja. Na dvornem trgu, nasproti spomenika Marije Terezije, bodo postavili spomenik Rudolfo Habsburškemu, ustanovitelju našega cesarstva in vladarske hiše.

KHUEH - HEDERVARY MINISTRSKI PREDSEDNIK!

Budimpešta, 11. januarja. Ker so se pogajanja Lukacseva s strankami razbila, je cesar v avgustu 11. t. m. poveril vlado grofu Khueh-Hedervaryju in ga imenoval za ministrskega predsednika. Grof Khueh-Hedervary ima od cesarja dalekosežna pooblastila. Sestavlja bo vlado iz neparlamentarcev in parlament bržkone razpustil ter razpisal nove volitve. Novih volitev so Justhovci baje zelo veseli, ker upajo, da zmagajo. Justh je izdal za volivno parolo: volivno reformo in socialne reforme.

BOSNA.

Nadškof Stadler je sklical za 18. t. m. zbor Hrvatov, da se dogovore za enotno organizacijo. Položaj Hrvatov v Bosni je nevzdržen.

OBDOJEN UREDNIK SRBSKEGA LISTA.

Sarajevo, 11. januarja. Tukajšnje okrogno sodišče je obsodilo odgovornega urednika srbskega radikalnega dnevnika »Srpska Rijec«, Mitrovica, zaradi članka »Ven s tujci« na dva meseca težke ječe, v plačilo sodnijskih stroškov ter mu odvzelo pravico, biti še nadalje odgovorni urednik.

ZAROTA PROTI PORTUGALSKEMU KRALJU.

Lizbona, 12. januarja. Policija je odkrila zelo premeteno vpeljano anarhistovsko zaroto proti kralju Manuelu. Pri hišnih preiskavah so aretovali nad 40 oseb. Med aretovanci so stari anarhisti, ki so se svojočasno udeležili zarote proti kralju Karolu. V glavnem mestu vlada veliko razburjenje.

DEMOKRATIČNI KRALJ.

Kralj Albert belgijski obljublja dalekosežne reforme, med njimi splošno šolsko obveznost, podemokracije volivne reforme in delavsko varstvo.

Dnevne novice.

✚ **Obsodba »Slovenskega Naroda«.** Bliskalo, gromelo, treskalo je v predalih »Slovenskega Naroda« minule tedne na deželnega odbornika dr. Lampetu, češ, da je prodal podmolniški gozd tesarskemu mojstru g. Pustu. V včerajšnji zborniški seji se je pa jasno dokazalo in sta bila prisiljena dr. Tavčar in dr. Triller izjaviti, da je delal »Slov. Narod« deželnemu odboru in deželnemu odborniku dr. Lampetu krivico, ko je razširil iz trte izvitv netesnico o prodaji podmolniškega gozda g. Pustu. Dognalo se je, da je sicer v dobri volji ali popolnoma neupravičeno vodstvo dobrodelnih zavodov prodalo nekaj lesa iz podmolniškega gozda, in sicer ne za nizko ceno. Pri tem se je vodstvo sklicavalo na neki odlok deželnega odbornika dr. Tavčarja, ki ni kdosi gavedi kako jasen. Ko je strogo stvarno in nepristransko o celi zadevi poročal deželni odbornik Jarc in ko je dr. Šusteršič z nekaterimi kratkimi, krepkimi stavki razkrinkal »Narodovo« resnicoljubje, sta priznala oba, dr. Tavčar in dr. Triller, da je »Narod« pisal o celi zadevi neresnično, po domače: da je lagal. Dr. Tavčar je povedal, da on ni »Narodov« glavni urednik, pač pa da je on »višji« »Narodov« nadzornik. Nočemo preiskovati pojma o nadzorstvu. Pravzaprav je baje nadzorstvo še nekaj več, kakor

glavno uredništvo. Sicer pa ni dober tak inspektor, ki pravi, da kljub »oberinspektorstvu« ne more biti odgovoren za to, kar nadzoruje. Dobri »inspektorji« imajo pravzaprav še večjo odgovornost, kakor šefredakterji, ki se morajo samoobsebi umevno ravnati po tem, kar naroči »oberinspektor«, če ga ima. To seveda le mimogrede. — Dr. Triller si ni znal drugače pomagati, kakor da je tožil, kako »Slovenec« kritikuje ljubljanskega župana in donelo je med Trillerjevimi vrsticami, kakor da mi delamo kdaj Hribarju krivico. Naš list ne hodi po »Narodovih« stopnicah! Nikdar in nikoli si nismo še ničesar izmislili, kar bi potem širili v svet o Hribarju. Naše kritike o liberalnem ljubljanskem mestnem gospodarstvu so strogo stvarne, veliko premisle za nas, ki smo v opoziciji proti sedanjemu mestnemu gospodarstvu. Nad vse žalostna a zaslužena usoda je doletela včeraj »Slovenski Narod« v kranjski deželni zbornici. Tavčar in Triller sta bila prisiljena izjaviti, da je v slučaju podmolniškega gozda »Narod« pisal popolno neresnico. Če to priznava liberalni glavarji sami, kdo naj potem še »Narodu« kaj veruje in kdo naj veruje stranki, ki mora po svojih glavarjih priznati, da piše neresnico list, pri katerem ima višje nadzorstvo voditelj in ustanovitelj sedanje liberalne stranke. Veliko blamaža je že doživel »Narod«, a take še ne, da se je v javni seji kranjskega deželnega zbora po govornikih obeh slovenskih strank izjavilo, da »Narod« laže in da je delal list krivico deželnemu odborniku dr. Lampetu, ker mu je očital popolnoma neresnične stvari. »Narod« je vpil, da mora »prodaja podmolniškega gozda« pred deželni zbor, sedaj je prišla in lopnila po zobeh »Slovenski Narod«.

+ Velikanska blamaža liberalcev.

S kolikim krikom so liberalci po vseh svojih listih in po vsej deželi zagnali glas, da je dr. Lampe prodal neki deželni gozd in oškodoval deželo za 50 tisoč kron. To je šlo kakor ogenj po vsej deželi in liberalci so si kar mencali roke od veselja, češ, zdaj jih pa imamo! »Slovenski dom«, ta najnovejši liberalni lažnivec, je celo v uvodnem članku pod naslovom »Kako gospodarijo liberalci z deželnim imetjem«, hujskal proti deželnemu odboru in proti S. L. S. Ta stvar je izpadla čisto drugače, nego so upali liberalci. S. L. S. je spravila potom interpelacije zadevo v javno sejo deželnega zbora, da se je vsestransko obravnavala. Tu se je slišala popolna resnica, in liberalci so ostali na sramoti. Dr. Tavčar je umival svoje roke nad »Narodovimi« grehi in izjavljal, da je čisto nedolžen, če »Narod« kaj piše. Priznal je, da je »Narod« pisal neresnico. Dr. Triller je celo slovesno izjavil, da se je dr. Lampetu zgodila krivica, za katero mora dobiti zadoščenje. Zdaj pa smo radovedni, kaj počne liberalno časopisje. Dolžnost liberalnega časopisja je, da zdaj poroča popolno resnico in prekliče svoje neresnične trditve. Kdor pa ima z deželnim odborom kaj opraviti, ta bo vedel, kam se ima obrniti, zlasti to si naj zapomni, da je že naprej diskreditiran, kdor je v zvezi s tem časopisjem.

+ Zmaga S. L. S. na Igu.

Na Igu pod Ljubljano se je vršila dne 11. t. m. po petih letih in štirih mesecih volitev župana. Izvoljen je posestnik Matija Mencej in štirje svetovalci S. L. S.; čast jim! Tako je enkrat po tolikoletnem boju govorilo ljudstvo. Usnjar Zdravje ali žganjetoč Minati nam županil ne bo. Še zadnji večer je oče Trošt zbiral v šoli svoje ovčice v napad proti odbornikom S. L. S., pa se mu je vse izjalovilo.

+ **»Mladost«** jako marljivo berejo liberalci in so se menda iz nje naučili že veliko pametnih misli. Tudi v svoji včerajšnji številki se je »Narod« spominja in resnično občuduje njen zadnji uvodni članek o domovinski ljubezni, češ, da so v njem lepe misli. Tudi originalne so, kajti to »Narodu« najbolj imponira, da se v dotičnem članku uvodoma dokazuje, kako globoko v narodnem duhu je pisano sveto pismo stare in nove zaveze. »Narodu« svetujemo, naj tudi dalje pridno »Mladost« prebira, ker mu utegne koristiti. Saj mladina nima nobenega drugega lista, ki bi jo vnelal za ideale poštenosti, izobrazbe in narodne zavednosti, ampak liberalci mladino le pridijo. Svoje tozadevne grehe bodo liberalci najlože na ta način izbrisali, ako bodo »Mladost« tudi nadalje na ta način priporočali, kakor so jo dozdaj ob mnogih prilikah.

+ **Iz seje izvršilnega odbora slovenskega krščansko-socialnega delavstva.** V nedeljo dne 9. t. m. je imel sejo izvršilni odbor slovenskega krščansko-socialnega delavstva. Odbor se je sestavil sledeče: Predsednik Jožef Go-

stičar, namestnika Mihael Moškerc in Josipina Eržen, zapisničarja Ivan Nep. Gostičar in Ivanka Kocmur, blagajničarka Uršula Kremžar. V seji so se razpravljale vse tekoče organizacijske zadeve slovenskega krščansko-socialnega delavstva. Sklenilo se je, da skliče izvršilni odbor sejo vodstva slovenskega krščansko-socialnega delavstva na praznik sv. Jožefa v Ljubljano in se je za sejo dogotovil začasen dnevni red.

+ **Stolni kapitel v Trstu.** Cesar je imenoval kanonika stolnega kapitlja v Trstu Petra Flego za stolnega škoflastika tega kapitlja in duhovnega pomočnika pri Novem sv. Antonu v Trstu Justa Buttignoni za kanonika stolnega kapitlja.

+ **Kanonikno umeščen** je bil včeraj preč. gosp. dekan Mat. Erzar na župnijsko Postojna.

+ **Važna seja »Družbe sv. Rafaela«** bode jutri, v četrtek, dne 13. januarja 1910 v uredništvu »Bogoljubca«, »Kato-liška Tiskarna«, III. nadstropje. Pričetek ob pol 7. uri zvečer. Z ozirom na izredno važnost se prosijo vsi gg. odborniki, da se seje gotovo udeležijo.

+ **Župnik Kramarič je bil umorjen.** O tem se še poroča: Na utopljenem župniku se ni našlo telovnika, v katerem je nosil zlato uro in denar. Sumi se, da je bil župnik napaden in oropan. Na senco je imel razsekano kožo najbrž s kakim bičem, iz česar se sklepa, da je bil z udarcem omamljen in potem v kalno Kolpo vržen.

+ **Za kandidata za tržaško škofijo** imenujejo tudi zadrškega stolnega prošta Ivana Borzatti.

+ **Tatovi vlomili v poštni urad.** V noči od nedelje na ponedeljek so tatovi vlomili na Prestranek, in sicer v sobo, kjer se nahaja pošta. Kit na enem steklu so odrgnili in tako steklo proč vzeli. Drugo steklo so ubili Pohrali so okoli 30 K denarja in vse znamke. Tatovom še niso na sledu. Najbrže da sta bila ona dva tujca, ki sta do 1. ure po popoldni bila v tamošnji gostilni. Pred leti se je morala c. kr. pošta preseliti na Prestranek iz Slavine v prostore liberalne mlekarne. Ta hiša stoji popolnoma na samotni. Ze enkrat je ugovarjal sedanji poštar, da ta hiša ni dosti varna za poštni urad. V tej sobi, kjer je pošta, ni nobenih križev, da bi bila vsaj nekoliko zavarovana proti tatovom. Ali ni pritise županstva in tedanjega c. kr. okrajnega glavarja se je vseeno izvršila premestitev c. kr. pošte. Sedaj naj škodo poštarju povrne liberalno županstvo. Pozivlja se c. kr. okrajno glavarstvo, da naj skrbijo za red v tej prestranski gostilni, da bo v pravem času zaprta.

+ Nekaj novic z Viča in Glinca.

Prav živo smo si v zadnjih praznikih predstavljali prvo, srečno božično noč. Naše katoliško slovensko izobraževalno društvo je dvakrat uprizorilo času kaj primerno igrano »Na betlehemskih poljanah«. Odbor je vse storil, da bi se kolikor mogoče zadostilo vsem zahtevam lepe igre. Trikrat v ta namen je prihitel k nam g. Slavko Ravnihar, da bi naše igralce pripravil za dostojen nastop. In res! Dosegel je krasen uspeh. Z obema igrama so nas igralci popolnoma zadovoljili. Želi so od mnogobrojnega občinstva splošno priznanje in pohvalo. Za sklep so pevci zapeli krasno himno: »Bratom Orlom«, katero so morali obkrat ponoviti. Gospodu Slavku Ravniharju hvala za veliki trud! — Po dolgem prevdarjanju in posvetovanju o novem šolskem poslopiju se je prišlo tako daleč, da se je prepotrebno delo že izročilo posameznim tvrdkam. Zidarska dela so se izročila domačinu g. Mariniču. Vsa stavba bo stala do 170.000 kron. Največ bo baje prispeval kakor drugod tudi tu alkohol. Tudi pri nas se ta neizogibni stric predobro počuti. Novo šolsko poslopje bo stalo na najprimernejšem prostoru ob glavni cesti na Glincah na zemljišču M. Zadnikarja blizu župne cerkve. Ker je vreme kaj ugodno, se bo z bližnjimi pripravami takoj začelo. Včeraj in danes že poje brušena sekira, ki nemilo pada po večletnih košatih tepkah in drugem sadnem drevju, ki se mora umakniti šolskemu poslopiju. — Vesele božičnih praznikov zagrenil nam je odhod p. Teodora v bolnišnico. Moral se je podvreči hudi operaciji na slepiču. Sedaj je že izven nevarnosti. Upamo, da se bo kmalu vrnil čil in zdrav domov. — Glede gibanja prebivalstva v minulem letu je kronika zabeležila sledeče številke: 193 rojenih, 141 mrvih in 40 porok.

+ **Na lovu ponesrečen policijski nadsvetnik.** Iz Trsta se poroča: Policijski nadsvetnik Karel Frenner je bil v nedeljo na lovu pri Sv. Danijelu na Krasu s svojimi prijatelji. Nekdo mu je vsled neprevидnosti ustrelil v hrbet cel naboj zrn. Težko ranjenega so ga prenesli k Sv. Danijelu. Poškodbe so zelo

težke. Nesrečni lovec je baje lovski nadzornik.

+ **Slovenske narodne pesmi.** Od naučnega ministrstva zbrani odsek, ki ima nalogo zbrati slovenske narodne pesmi za veliko delo »Avstrijske narodne pesmi« je v letu 1909 zbral okolu 2000 slovenskih narodnih pesmi.

+ **Družina 200 oseb na izselitvi.** Minoli torek je došla v Reko 200 oseb broječa rumunska družina, da se vkrca na izselniški parnik za Peru. Od pradedov pa do dojenčka so vsi člani ene same družine, a 89 let stari praded je še danes nele poglavar, ampak tudi faktični vodja izselniške karavane. Naj ga ne varajo nade v novo domovino!

+ **Tifus v Osjeku.** »Agr. Tagblatt« poroča, da je v Osjeku z veliko silo izbruhn timer tifus, a oblasti stvar zatajujejo. Veliko bolnikov leži v bolnišnici, še več se jih zdravi doma. Vsa obolenja zadevajo doslej premožnejše sloje, ki si morejo preskrbeti skrbno nego in zato še ni smrtnih slučajev. Popolnoma pa že pomanjkuje usmiljenih sester in drugih bolniških strežnic.

+ **Četrty kongres jugoslovanskih sionistov,** se bo letos vršil v Zagrebu.

+ **Nesreča v tvornici sodavice.** V sodavični tovarni Müllerja v Hrušovi so bili od strupenih plinov usmrčeni trije delavci, 10 pa jih je bilo težko ranjenih.

+ **Sladkorne cene** so se zvišale pri kupčiji na debelo za 1 K pri 100 kg.

+ **Utopljenka v Soči.** Iz Soče pri Bakri so potegnili truplo 14 let stare služkinje, neke tujke po imenu Ana Sachs. Baje je gnal dekletce v smrt nesrečna ljubezen!

+ **Novo obrtno šolo v Zadru** so 10. t. m. slovesno otvorili v navzočnosti namestnika Nardellija, nadškofa Dvornika in drugih dostojanstvenikov. Stavba je stala 250.000 kron.

+ **Štrajk v eraričnem premogovniku Kleka** je izbruhn timer dne. Štrajka 500 delavcev, ki zahtevajo odpravo akordnega dela in druge izboljšave.

+ **Razpis častnih nagrad »Matica Slovenske«.** »Matica Slovenska« razpisuje s tem: a) iz dr. Costove ustanove častno nagrado 200 K za najboljši spis leposlovnega značaja in katerekoli vsebine (obsegati mora vsaj štiri tiskane pole); rok temu natečaju poteče 31. maja 1910; b) iz Jurčič-Tomšičeve ustanove dve častni nagradi a 200 K za najboljša leposlovna spisa o francoski dobi ali o ilirskih časih Stanka Vraza in Ljudevita Gaja (temu natečaju poteče rok 1. decembra 1910), obsegati mora vsak spis vsaj štiri pole. — Dr. Fr. Hešič, predsednik »Matic Slovenske«.

+ **Razpisane učiteljske službe.** V logaškem okraju je razpisano nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Spodnji Idriji in drugo učno mesto na dvorazrednici v Črnem vrhu v stalno nameščenje do 5. svečana t. l. — Na mestni nemški deški ljudski šoli v Ljubljani je oddati stalno učno mesto učitelja. Prošnje do 31. prosinca t. l.

+ **Izpraznjena srednješolska mesta.** Od 25. decembra 1909 do 7. januarja 1910 so bili izdani sledeči razpisi: Ravnateljsko mesto: Fürstenfeld (r., 15. II.). — Verouk: Bruck ob Muri (r., 15. II.). — Klasična filologija: Maribor (g., L. G. d., 31. I.); Trident (g., L. G. d., 31. I.). — Moderna filologija: Gradec (II. r., Fr. D., 15. II.); Bistra (realg., E. D., 15. II.); Bergreichenstein (r., Fr. D., 5. II.); Ustje nad Labo (r., Fr. D., 5. II.); Litomerice (r., Fr. D., 5. II.); Heb (r., Fr. E., 5. II.); Plzenj (r., Fr. E., 5. II.). — Matemat.-fiz. skupina: Bruck ob Muri (r., M. Geom., 15. II.); Bielitz (r., M. Geom., 15. II.); Praga-Novo mesto (g., M. Nl., 3. II.); Budejevice (r., dve mesti in sicer za M. Geom. in M. Nl., 5. II.); Warnsdorf (r. dve mesti in sicer za M. Geometrijo in M. Nl., 5. II.); Karolinenthal (r., M. Geom., 5. II.). — Prirodopisna skupina: Gradec (II. r., C. Ng., 15. II.); Bruck ob Muri (r., Ng. m. Nl., 15. II.); Brno (r., Ng. m. Nl., 28. II.); Bergreichenstein (r., C. m. Nl., 5. II.). — Telovadba: Warnsdorf (r., 5. II.). — Suplature: Dunaj II. (II. r., D. Fr., takoj); Dunaj IX. (H. za II. tečaj, prošnja do 20. I.).

+ **Župan zmaznil.** Iz Trsta se poroča 11. t. m., da so našli župana Dominika Degressi iz Izole zjutraj zmazlega v nekem vinogradu. Prejšnji večer je šel na izprehod, pa mu je bržkone postalo slabo ter je v nezavesti obležal ob potu.

+ **Zagrebški zborni poveljnik Gerba lastnik polka.** Poveljnik 13. zagrebškega vojnega zbora general R. Gerba je imenovan za lastnika nekdanjega Sokčevićevega oziroma Gradlovega c. in kr. pehotnega polka št. 78 v Osjeku.

+ **Novo jezero.** Iz Reke se poroča, da je koncem decembra stopila čez bregove reka Rečina in poplavlila vso dolino. Ko je sedaj voda upadla, se je v okolici Cikave pojavilo zanimivo na-

ravno čudo, ki ga hodi gledat na tisoče ljudi. Iz zemlje vro veliki vodni vreli v zrak, in sicer v toliki množini, da je nastalo jezero dolgo dva kilometra in precej globoko.

— **Železniško posvetovanje** se vrši prihodnjo nedeljo v Splitu. Dalmatinci zahtevajo tudi, da se v Splitu ustanovi deželni železniški svet.

— **Marenčičevo hišo v šenčurju** št. 168, kjer je sedaj pošta in orožništvo, je kupila tukajšnja hranilnica in posojilnica s celim vrtem vred za 14.500 kron. Le posebni naklonjenosti blage gospe Marenčičeve do naše stranke se imamo zahvaliti, da smo to posestvo tako ugodno kupili. Na vrtu bomo prizidali poslopje za ljudski dom in bo cela stavba dobila še veliko lepše lice kakor je sedanje. S tem poslopijem je v zvezi tudi izvrstna mostovna tehnična tvrdke C. Schember na Dunaju, ki je stala 1800 K. Tudi vodovod je že v hiši. S tem nakupom so zavezani jeziki onih liberalnih klevetnikov, ki praviijo, da bo naš dom zidal bodoči šenčurski župan, in sicer na občinske stroške.

— **Š Davek na veselice.** V graškem občinskem svetu nameravajo obdavčiti veselice in sicer mislijo pobirati od vsake vstopnice na kakršnikoli veselici davek. Zveza nemških pevskih društev sklicuje shod, na katerem se mislijo posvetovati, kaj naj ukrenejo proti nameravanemu davku.

— **Mlekarski boj** imajo sedaj v Stuttgartu. Sestavila se je komisija iz zastopnikov socialnih demokratov in za drug ter zagotovila dobavo mleka v velikem, tako da more oddajati liter po 19 vinarjev, medtem ko zahtevajo prekupčevalci po 21 do 22 vinarjev.

Ljubljanske novice.

Ij **Podrti Hribarjev vodometa.** Pri »Slovenskem Narodu« še sedaj niso popolnoma prepričani o neumestnosti in nepotrebnosti grdega vodometa na Cesarja Jožefa trgu, ker na našo kritiko odgovarjajo s tem, da je »Slovenec« sam opetovano zahteval odpravo tega vodometa. Res je, da smo pisali za odpravo te grdobije, pisali pa smo tudi, kako je bilo škoda denarja, da se je kaj tako ponesrečenega sploh izvršilo. Če je torej ostudno korito odpravljeno, je tudi po »Narodovem« pripoznanju naša zasluga. Naj bi bilo to znamenje boljših časov. Zasluga liberalnega mestnega gospodarstva pa je, da se je v podrti korito zabilo toliko denarja. Vsakemu svoje!

Ij **Občen zbor »Slovenskega katoliškega delavskega društva«** v Ljubljani bo v nedeljo, dne 16. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v prostorih S. K. S. Z. Člani naj se ga gotovo udeležijo.

Ij **Nedeljski shodi slovenskega krščansko-socialnega delavstva.** Odbor »Slovenskega katoliškega delavskega društva« sporazumno z »Zvršilnim odborom slovenskega krščansko-socialnega delavstva« javlja, da se uvedejo zopet tedenski politični shodi. Shod bo vsako nedeljo ob 10. dopoldne v S. K. S. Z. Prično se tedenski shodi v nedeljo dne 16. t. m. Kršč. soc. delavci in delavke se prisojijo, naj agitirajo za nedeljske shode.

Ij **Nadučitelj Leopold Armič umrl.** Umrl je v Gosposkih ulicah št. 6 nadučitelj g. Leopold Armič.

Ij **Slovenskemu glasbenemu društvu »Ljubljani«** je zopet pristopilo več novih podpornikov. Živeli nasledniki, da utrdimo »Ljubljano« vedno bolj in bolj!

Ij **Slovenki na belgrajski operi.** Na novi belgrajski operi sodelujeti v zboru bivši članici opernega zbora tukajšnjega slovenskega gledališča gdčeni. Amalija Juvan in Marija Pavletova. Na tej operi sodelujejo tudi Orželski, Zach in Kočvarjeva, pri drami pa Taborski in njegova soproga.

Ij **Deželno društvo državnih pogodbenih uradnikov,** pisarniških oficijantov in pomočnikov za Kranj v Ljubljani, priredi dne 15. t. m. v Meščanski pivnici (prej Hafner), Sv. Petra cesta, zabavni večer. Spored obsega več koncertnih godbenih točk za gosli-solo, za gosli in flavto s spremljanjem glasovirja, samo dvo- in četverošpevov. Da pa bode zabavni večer vseskozi odgovarjal tudi veselemu predpustnemu času, se je prav v obilju preskrbelo, kajti komični prizori, kakor »Zmešana trojica« in »Oslova tovaršija« bodo cenjenim obiskovalcem nudili po poljudnosti smeja in vsestranske zabave. — Začetek ob osmi uri zvečer. Vstopnina 50 v za osebo.

Ij **Gosp. Engelbert Skušek,** modni trgovec, se preseli s 1. februarjem iz Mestnega trga št. 19, v Gorico, Šolska ulica 16. Priporočamo ga goriškim Slovincem najtopleje!

Ij **Umril** je na Studencu pri Ljubljani bivši protokolist novomeškega c.

kr. okrajnega glavarstva g. Oswald. Zadnji čas se mu je omračil um.

Ij **Premetena goljufica.** Pred nekaj dnevi je prišla k neki ženski na Predovičevem selu Frančiška Dimnikova, postrežnica, rojena leta 1873 v Mostah pri Kamniku, in ji začela pripovedovati, da jo je naprosil knezoškof, naj mu pri pobožnih ženskah dobi kaj denarja na posodo. Po dolgem nagovarjanju jo je Dimnikova tako preslepila, da ji je res dala 80 K, naj jih nese skofu. Ko se je dotična ženska nekaj dni pozneje o tem hotela prepričati, je izvedela, da je bila ogoljufana.

Ij **Umril** je v Budimpešti gospa Josipina Krisch, stara 47 let, rodom Ljubljanka.

Ij **Najden denar.** V frančiškanski cerkvi je bila nedavno najdena vsota denarja. Kdor jo je zgubil, naj se oglasi.

Ali ste pridobili »Slovenca« kakega novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Telefonska in brzojavna poročila.

KHUENOV OGRSKO MINISTRSTVO.

Budimpešta, 12. januarja. Grof Khuen-Hedervary je došel sem ter je dalje časa konferiral z grofom Stefanom Tisza. Grof Khuen še danes prične sestavljati novo ministrstvo.

BOJ ZA DRŽAVNOZBORSKI MANDAT V PRAŠKEM NOvem MESTU.

Praga, 12. januarja. Danes se vrše dopolnilne državnozbornske volitve za izpraznjeni mandat, ki ga je odložil bivši poslanec dr. Srb. Mladočehi kandidirajo dr. Rasina, narodni socialisti Slavicka, češki radikalci deželnega poslanca Sokola, socialni demokrati Hauraneka in staročehi sodnika dr. Mattusa. Poslanec Kramář in več profesorjev tehnike in univerze stoji na čelu agitacije za dr. Rasina. Brezdvomno bodo potrebne ožje volitve, za katere so že sklenile vse stranke kompromis proti Mladočehom.

NAPAD NA POSLANCA STEINERJA.

Dunaj, 12. januarja. V hiši poslanca Leopolda Steinerja, ki je bil nedavno referent nižjeavstrijskih dobrodelnih zavodov, se je razletel z razstrelivom napolnjeni zabojo. Poškodovano je le nekoliko zidovja, ranjen ni nihče. Policija zasleduje krivca, ki je skoro gotovo kak iz blaznice odpuščen.

JANINA BOROWSKA ZOPET PRED SODIŠČEM.

Krakov, 12. januarja. Danes se je tu zopet pričela nova sodnijska razprava proti 31 let stari doktorici medicine, Janini Borowski, ki je obdolžena, da je umorila odvetnika dr. Levickega.

ATENTAT NA ZDRAVNIKA.

Dunaj, 12. januarja. Krojaški pomočnik Soukop je večkrat streljal na profesorja zdravnika dr. Gustava Aleksandra, a ga ni zadel. Soukop je imel s profesorjem pravdo radi neke operacije, katero je izgubil v vseh instancah.

POBEGLI TRGOVEC.

Osijek, 12. januarja. Od tu je pobegnil trgovec Ferdinand Pföck, zapustivši 300.000 kron dolga.

POUČNO POTOVANJE SRBSKIH POSLANCEV.

Belgrad, 12. januarja. Po končanem zasedanju skupščine pojde večje število srbskih poslancev na poučno potovanje po Avstro-Ogrski, Nemčiji, Rusiji, Angleški, Francoski in Italiji.

NOVO TURŠKO MINISTRSTVO.

Carigrad, 12. januarja. Pogajanja za novo ministrstvo so bila končana popolnoma. V novem kabinetu je osem mladoturkov.

KRETO DOBI GRŠKA?

Rim, 12. januarja. Med grško, laško in turško vlado se vrše pogajanja, naj Turčija proti odškodnini v denarju odstopi Kreto Grški.

VREME.

Dunaj, 12. januarja. Meteorološka opazovalnica naznanja stalno, srednje mrzlo vreme. Vetrovi so zmerni.

Poslano. *)

Zadnje mesece godilo se mi je ravno tako, kakor našim slovenskim umetnikom slikarjem, ki brez dela ubijajo čas po gostilnah in kavarnah, ker

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le v toliko, kolikor določa zakon.

nikdo ne kupuje njihovih slik — tudi jaz, dramatska umetnica, od dobrega časa nisem vedela, kam naj se denem.

Da si svoje gledališke slave nisem pridobila z vlogami, kakršne mi je gospod Govekar poslednji čas odredil in pošiljal — to mi na tem mestu ni treba razjasnjevati. Naposled gospoda Govekarja kakor tudi mene vsak Ljubljanečan dobro pozna in ve soditi — njegove in moje gledališke sposobnosti.

Dobivala sem vloge druge in tretje vrste, s kakršnimi se mi danes ni treba več baviti, ker stojim kot umetnica previsoko, ter bi bilo žalostno, da bi se jaz, ki sem si v treh slovenskih narodih pridobila toliko slave — v domovini dala tako degradirati. Izbiral mi je vloge, ki se štejejo med epizode, in to najslabše kvalitete, drugim tujkam Čehinjam, ki niso sposobne našega jezika, izbiral je vse najboljše. Da se nobena umetnica mojih sposobnosti ne bo dala na tak način zapostavljati, je vaskemu umevno. Da pa sam sebe pokrije, raznašal je g. Govekar neistinite vesti po Ljubljani, da se namreč nisem brigala za vloge radi tega, ker iščem drugod angažma. Ni res! Navadila sem se doma, živeti v domovini, kjer me vse rado ima, ter se nikakor nisem hotela izneveriti slovenskemu odru; če bom šla zopet v tujino, pojdem samo zato, ker pod ravnateljstvom gospoda Govekarja umetniku ni mogoče eksistirati; o tem ve slavno slovensko občinstvo samo kaj več povedati!

V igri »Božična noč« imela sem vlogo nekolikih besed, igrala sem kraljico palčkov. Da, igrala sem mnogo kraljic na drugih odrih, tam, kjer se goji prava umetnost: kraljico Stuartko, angleško kraljico Ano in brezbroj drugih. Igrala sem Sophokla, Shakespeareja in vse gori do modernejših pisateljev, Sudermanna, Dumasa itd. itd. — a doma naj postanem epizodistinja! Ne! Za take vloge nimam ambicije in ne da se mi jih učiti; to je za začetnice, a ne zame. Uživam največje simpatije kot umetnica in žena, kritike o meni so bile v vseh jugoslovanskih časopisih najsijajnejše.

V drami »Kovarstvo in ljubezen« sem z Lujizo dosegla v tujini vedno največji umetniški uspeh. Gospod Govekar mi ni dal te vloge, s katero sem na drugih odrih briljirala! Toda v tej igri je še druga sijajna vloga Lady Milferdova; tudi to vlogo je dal drugi; kako je ta vloga izpadla, videlo je slavno občinstvo samo in govorile so tudi kritike o tem. Seveda pri nas doma, kjer velja: Svoji k svojim!, se doma če umetnice kar iz gledališča mečejo —

za nič in zopet nič, tuje slabo blago se pa drago plačuje in uživa največje protекcije gospoda Govekarja. Ven z domačini! To je njegovo geslo. Če se take in podobne razmere pri našem gledališču spremenijo, stopim prav rada zopet kot dobra domača sila k slovenski drami, kateri se nisem hotela izneveriti, ker: Povsod je lepo, doma pa najlepše. S tem se slavnemu slovenskemu občinstvu priporočam, hvaležna mu za vsa odlikovanja.

Sofija Borštnikova.

Izvid g. dr. M. Gala, preglednega zdravnika zvez združenih bolniških blagajn na Dunaju.

G. I. Serravallo

Trst.

Najtoplejšo zahvalo za poskušnjo vašega izbornega Serravallovega kina vina z železom, ki sem ga sam uporabil po težki influenci, dolgoletni rekonvalescentni dyspepsiji in katerega izborni učinek vam rad potrjujem.

Dunaj, dne 11. oktobra 1907.

Dr. M. Gal.

TRŽNE CENE

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 12. januarja.

Pšenica za april 1910	14.36
Pšenica za maj 1910	14.15
Pšenica za okt. 1910	12.—
Rž za april 1910	9.99
Oves za april 1910	7.78
Koruzza za maj 1910	6.70

Efektiv: zdržno.

Sprejme se

59 3—1

gospodična

v loferijo in glav. trafiko v Radovljici.

POSTELJNO VLAGO

Odstranitev takoj. Starost in spol se naznači. Pojasnilo zastoj. Zavod »Aesculap«, Regensburg, Bavarsko. 28 30—1

Pozor!

Opozorjam tem potom vsakogar, naj mojemu sinu **Viktorju Korsika** na moje ime ne da ne denarja ne kake druge vrednosti, ker jaz zanj nisem plačnik. 95 2—1

Alojzij Korsika,

hišni posestnik, trgovec s semeni cveticami, Ljubljana.

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, brat in stric, gospod

Leopold Armič

nadučitelj-vodja III. mestne deške ljudske šole itd.

po dolgi mučni bolezn, previden s sv. zakramenti, danes ob 8. uri zjutraj v 68. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 14. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gosposka ulica št. 6 na tukajšnje pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše se bodo darovale v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Pokojnika priporočamo blagemu spominu.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1910.

96 1—1

Marija Armič

soproga.

Evgen, Milka, Stanko in Mira

otroci.

Dominik in Josin

brata.

Ivanka in Justina

sestri.

Učiteljski zbor III. mestne slovenske ljudske šole javlja žalostno vest, da je preminil dne 12. t. m. po dolgi in mučni bolezn gospod

Leopold Armič

mestni nadučitelj in šolski vodja, imetnik kolajne za 40. vestno službovanje, meščan ljubljanski itd.

Pogreb se vrši dne 14. t. m. ob 4 uri popoldne iz hiše žalosti Gosposka ul. št. 6. na pokopališče k sv. Križu.

Blag mu spomin!

Učiteljski zbor.

Zlati jubilej provincijalne prednice M. Terezije Heidrich.

Zlati jubilej redovniškega življenja praznuje v sredo, dne 12. januarja, prečastita mati Terezija Heidrich, uršulinska provincijalna prednica v Ljubljani. Slavljenka je Ljubljanka, hči čislane trgovske rodbine, sestra daleč znanega in obče spoštovanega lazarista, prečastitega gospoda Karola Heidricha, ki je že leta 1904 obhajal zlati mašniški jubilej in gospe Josipine profesor Zakelj. Izmed umrlih treh bratov pač še živi v svojih globoko zamišljenih, s finim čustvom, s krepkim vzletom izpeljanih glasbenih proizvodih komponist veličastnega »Jadranskega morja«, Anton Heidrich.

Mati Terezija, med petimi sestrami najmlajša, je rojena 8. junija 1840, izpolni torej letos 70. leto, a je kljub častiljivi starosti, kljub mnogostranski odgovornosti še prav mladostnega nastopa, še bolj mladostnega srca. Dne 12. januarja 1860 je v ljubljanskem uršulinskem samostanu prejela redovno obleko in se 22. junija 1864. zavezala s slovenskimi obljubami. Dolgih 35 let je bila mati Terezija učiteljica vnanje uršulinske šole, lepo število ljubljanskih gospa in žen časti v njej svojo nekdanjo učiteljico. Sodba vseh učenek pa je le ena: »O kako dobra je bila mati Terezija!«

In baš ta dobrota, srčna plemenitost in prikupljiva pobožnost jo je dne 26. junija 1879 dvignila na važno, a odgovorno mesto voditeljice in vzgojiteljice samostanskih novink. Drag, morda najdražji ji je bil ta delokrog in lep in hvaležen. Mlada, vneta, idealna, po visokih ciljih hrepeneča srca je imela v oblasti, zato jih je lahko vodila k Bogu. Novinke so častile v njej svoj vzor, ona pa se je pomlajala v mladostnem ognju svojih učenek.

Njej in njenim novinkam pač ni bil 14. september 1895, ko je bila prvič izvoljena za samostansko prednico, tako vesel dan kot drugim. Nasprotno! M. Terezijini skromnosti in ljubezni do samote je bila čast samostanske prednice križ, ki ji ga je naložila pokorščina na pomembni dan, na praznik povišanja sv. Križa. In križ je bil v resnici. Težki časi so bili, ko je postala mati Terezija prednica in še težjim je šla naproti. — Samostan je bil po potresu v materialnih stiskah, pozneje se je začela reforma uršulinskega reda in Bog je hotel, da se je želji Rima izmed maloštevilnih avstrijskih samostanov odzval ljubljanski v osebi svoje prednice matere Terezije. Nove naredbe nalagajo nove dolžnosti, a mati Terezija jih je prevzela vdano, ker je otrok molitve, ker vidi in moli v vseh zgodah in nezdah voljo božjo, jo ljubi, jo izpolnjuje. Marsikatera krepka roka ne bi bila izvedla tega, kar je dosegla slavljenka v devetih letih svojega priorata z milim vodstvom materinske ljubezni in krotkosti.

Dne 19. marca 1905 četrtrič voljena, je ostala prednica samo eno leto, do 19. marca 1906. Ta dan je bila v Rimu imenovana za provincijalno prednico avstrijsko-ogrske provincije, ki šteje šest redovnih hiš: Ljubljana, Škofja Loka, Gorica, Linc; na Ogrskem pa Požun in Trnovo, s skupnim noviciatom v Mekinjah. To povišanje priča o velikem zaupanju, ki je uživa mati Terezija na višjem mestu, priča pa še bolj o slavljenkininih krepostih. Uprav kot provincijalna prednica je pokazala svojo velikost in požrtvovalnost. V letih, ko si drugi zažele miru in počitka, mora podvojiti svojo delavnost. Dvakrat je, pokorna višjemu povelju, v redovnih zadevah potovala v Rim, meseca novembra 1900 in meseca maja 1907 o priliki slavnostne stoletnice, odkar je bila sv. Angela, ustanoviteljica uršulinskega reda, proglašena za svetnico. V štirih letih, odkar je provincijalna prednica — 1. 1909. je bila imenovana vdrugič — je že trikrat obiskala podrejene ji redovne hiše. Da so ta potovanja zanj težavna, tembolj ko izza mladih let ni prestopila ozkih mej samostanskega obzidja, da so take vizitacije naporne, je samoobsebi umevno. In vendar, mati Terezija, ki ljubi samoto in tesno občevanje z Bogom, se zna ravno tako prilagoditi vsem razmeram družabnega življenja, njena nežna ljubeznivost in prijaznost jo udomači povsod. Spretno in naglo, brez nepotrebnih besed, rešuje samostanske zadeve, pogled k Bogu in toplo srce do podložnih sta ji v tem oziru nagla in zanesljiva svetloča.

Posebno pozornost obrača in jo mora obračati noviciatu v Mekinjah, ki je pod njenim neposrednim vodstvom. Sploh pa je mekinjski samostan otrok njene skrbi, njene posebne ljubezni, saj mu je ona z mnogimi materi-

jalnimi in duševnimi žrtvami leta 1902 dala življenje.

Dobrotni Bog pa, ki je povišal slavljenko, ker je ponižna, naj osladi večer njenega življenja z zavestjo izpolnjene težke dolžnosti; ko pa zasije nebeško jutro, naj ji oznani zlati dan večnega plačila — v Bogu.

Na jubilejni predvečer je došlo slavljenki dragoceno darilo sv. očeta Pija X., mašni kelih s pateno in brzojanka nastopne vsebine:

Ob petdesetletnici Vaše redovne preobleke podeli sv. Oče iz polnosti srca svoj apostolski blagoslov. [Kardinal Merry del Val.

Danes jutraj se je vršila prekrasna cerkvena slavnost, ki jo je blagovolil opraviti presvitli gospod knezskof dr. Anton Bonaventura Jeglič. V njegove roke je slavljenka iznova položila svoje redovne obljube.

Po sv. maši pa je presvitli vladika v vznesenih besedah čestital srečni jubilarinji v konventni dvorani.

C. kr. deželni šolski svet je vsem učnim zavodom uršulinske šole dovolil, da je 12. januarja pouka prost dan.

Novice iz Beneške Slovenije.

Grozna nesreča se je pripetila pri zgradbi šentpeterskega vodovoda, ki se ravnokar dovršuje in bo stal občno čez dvesto tisoč lir. Delo bi bilo že izgotovljeno, da se ni zakasnilo radi trdega skalnatega sveta ob Nadiži. Razstreljevanja je bilo veliko, a brez nesreč in samo na koncu je delo zahtevalo žrtev. Po neprevidnosti in pomoti pri načrtovanju sprostih strelcev se je delavec Anton Dorbolo iz Vrha prehitro približal k rovom. V tem pa se je nenadoma sprožil zaostali strel uprav pred nesrečnejšem. Razstreljeno kamenje je ubogega delavca tako razmesarilo, da je v strašnih bolečinah na mestu izdihnil. Bil je krepak, splošno priljubljen mož, oče štirih otrok. Nekoč je svoje življenje zastavil, da reši nekoga starega moža iz deročih valov hudo narasle Nadiže ter je bil zato tudi odlikovan s častno svetinjo. Nesreča je vse pretresla in užalostila. Pogreba se je udeležilo ogromno število Nadižcev. Na pokopališču sta govorila župan šentpeterski dr. Kukovac in pa neki profesor lokalnih normalk, laški oba seveda. No, pa naj ubogi pokojnik po slovenski v Bogu počiva!

Čč. pp. Kitak in Zdravlič iz Ljubljane, oziroma Celja, sta zopet na misijonih med beneškimi Slovenci. Patri lazaristi so velika sreča za naše Slovence, katerim so se tako priljubili, da bolj ni mogoče. Pa tudi oni jim vračajo milo za dobro. Eni z misijoni na mestu, pater dr. Nastran s pošiljanjem vsakojakih molitvenih, podučnih in pošteno zabavnih knjig povspešujejo krščansko življenje med našim ljudstvom, ki je z vsemi svojimi slabostmi vendar precej nagnjeno k dobremu. Hvala bogoljubnim in odličnim apostolom, hvala pa tudi našim duhovnikom, ki jih s tako skrbjo kličejo med ljudstvo!

Petnajst obtoženih skupnega tihotapstva bo kmalu sedelo na sodni klopi v Vidmu, ker so čez mejo pri Robiču vtihotapili veliko sladkorja in drugega colnini podvrženega blaga iz Avstrije. Med njimi je tudi znani gostilničar in štacunar iz Šentpetra.

Novega nadškofa dobi videmska nadškofija v osebi vlč. mons. Anastazija Ropi iz Pavije (Lombardija). Mlad in modernega zdravo-krščanskega duha poln dostojanstvenik mnogo obeta v marsičem zastareli nadškofiji. Nadejamo se, da bo — videmski Jeglič. Najbrže on ne vé še, da ima 40 tisoč Slovencev pod svojo cerkveno oblastjo.

V Vidmu zaprta sta bila Anton in Andrej Korinčič iz Kobarida (Primorsko), ker sta imela pri sebi vsak svoj vsakdanji nož. Neprevidneža namreč nista vedela za novo laško postavbo, ki prepoveduje žepne nože, dolge več kot štiri cm. Bodi v svarilo drugim!

Voditelj v bogoslovnih vedah.

Bogoslovska znanost je zlasti v največjem času tesno zvezana z napredkom katoliške cerkve in krščanskega življenja. Slovenci smo torej lahko ponosni, da imamo svojo bogoslovsko-znanstveno revijo »Voditelj«, ki je letos nastopil že XIII. letnik. Zgodovina »Voditelja« je v najožji zvezi z imenom vsestranko delavnega in učenega prof. dr. F. Kovačiča; urejeval ga je celih 12 let in zanj napisal celo vrsto najrazličnejših člankov; lahko rečemo, da brez njega ne bi še imeli ali pa ne bi več imeli »Voditelja«. Prepričani smo, da bodo merodajni krogi znali ceniti velike zasluge, ki si jih je pridobil za bogoslovsko vedo in torej tudi za cerkev. Lansko leto je dobil za uredništvo

vrednega naslednika v osebi prof. dr. F. Lukmana.

V starejših letnikih »Voditelja« smo nekoliko pogrešali razprav o aktualnih bogoslovskih vprašanjih; v zadnjih letnikih se pa o tem nikakor ne moremo pritoževati. V 1. letošnji številki je dokončan članek o monoteizmu pri Izraelcih, torej o enem izmed najaktualnejših svetopi-semkih vprašanj. Aktualen je članek »Veto ali exclusiva pri volitvi papeža«; članek se bode še nadaljeval. Mnogo zanimanja je zbudil članek o vzhodnem cerkvenem vprašanju, ki postaja vedno aktualnejše. Temu vprašanju je začel »Voditelj« posvečevati še prav posebno pozornost; vsaka številka prinaša pregled cerkvenega življenja na vzhodu, sestavljen na podlagi prvih in najzanesljivejših virov, letos ima še novo rubriko »Delo za zedinjenje«, kjer prinaša izredno zanimive glasove pravoslavnega časopisa o velehradskem shodu. Sedaj, ko vzhodne cerkvene razmere zbuja toliko pozornosti, ko se je tudi naše ljudstvo začelo zanimati za vzhodno cerkev in za »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«, bode »Voditelj« s tem gotovo jako ustregel slovenski duhovščini. — Vsaka številka rešuje raznovrstna praktična vprašanja iz duhovnega pastirstva; letos obeta, da se bode v tem oziru še izpopolnil. Skratka, »Voditelj« se lahko meri s prvimi tujimi bogoslovskimi revijami, in ker se vedno ozira na naše razmere, zato ga ne more nadomestiti nobena tuja revija podobne vrste. Naj bi torej med naročniki »Voditelja« ne pogrešali nobenega slovenskega duhovnika. Naročnina (5 K) je tako nizka, da se čudimo, kako se more »Voditelj« z njo vzdrževati. X.

Ženitna ponudba.

Organist in pevovodja, 32 let star, samec, službujoč na veliki župniji z zelo dobro plačo, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospo iz dobre in poštene krščanske rodbine v starosti 20 do 30 let, neomadeževanega življenja, ki naj bi bila dobro izveščana pevka-sopranistinja, če ne drugače tudi altistinja, izveščana šivilja in kuharica, ter varčna gospodinja. Zeleti je, da bi imela, ako mogoče, precejšnjo doto in vsaj nekaj premoženja. Le edino resne ponudbe s sliko naj se blagovolijo doposlati pod naslovom: Ženitna ponudba P. S. št. 222 na upravnništvo »Slovenca«. Tajnost strogo zadržana. 58 3-1

Uekoslav Hlofutar

c. kr. davčni oficijal

Marica Hlofutar roj. Žorko-va

poročena.

Zidanmost-Radeče, dne 12. prosinca 1910.

90 1-1

Založa moke

Vinko Peter

Majdič

Krani Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Siški: Jernejeva ulica 231. Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.

Telefon št. 165.

KAREL MEGLIC

Telefon št. 165.

3340

lastnik tordke Laurenčič & Domicelj, žitna trgovina. 3-1

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi : pisalni stroji. Ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:

Dürkopp, Styria (Puoh), Waffernrad.

Šivalni stroji

P. Košak

restavracija, Ljubljana

Prešernova ulica 9 (poleg glavne pošte)

priporoča svoja čisto na-

ravna vina kakor: 6 let

starega Ljutomercana,

5 let starega Silvanca (v

boteljah), stara kranjska trta,

pristen colček iz slovečih

goric »Gadova peč«, odli-

kovan na razstavi v Novem

mestu, ter razne druge vrste.

Izborna meščanska kuhinja.

93 3-1

Na prodaj je pod zelo ugodnimi pogoji

hiša z vrtom

in vsemi pritliklinami. — Natančneje se poizve v Rožni dolini, cesta 5, št. 154. 49 3 1

S 1. februarjem se odda

stanovanje

s 4 sobami in pritliklinami. Stanarina 700 K. 42 Kje, pove uprava lista. 3-1

Gospodarsko društvo

Bermu, pošta Pazin, (Istra).

posreduje brezplačno pri prodaji

vina svojih udov. Cena je nizka. Vino

je bele, rudeče in črne boje; ka-

kovost izborna. (2983 1)

Mlad človek

kateri je vsled bolne noge navezan na sobo, prosi, proti malemu plačilu, za kako pisarniško delo na domu. Naslov pove iz pri- 23 jaznosti upravništvo »Slovenca« 3-1

Izvršuje vse

: bančne :

: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.

Banka in menjalnica.

Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :

vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027

Kontoristinja Slovenka

z lepo pisavo se sprejme takoj. — Me-
sečna plača 90 K. — Akceptirani go-
spodični se povrne vožnja za III. razred do
Prage. Ponudbe naj se pošiljajo na **Vydovo**
tovarno hranil Praga VIII. 3729 5-1

St. 734/pr.

Razpis.

63 3-1

Pri kranjskem deželnem stavbinskem uradu je popolniti več mest stavbinskih komisarjev in stavbinskih adjunktov

s prejemki VI., oziroma VII. plačilnega razreda, ki so enaki prejemkom IX., oziroma X.
činovnega razreda državnih uradnikov.

Tudi se sprejmo stavbinski praktikantje z adjutom letnih 1600 K.
Za napominana službena mesta se zahteva dovršitev tehniških študij in izpitov,
kakršni so potrebni za sprejem na enako mesto v državni stavbinski službi.
Prosilci za eno razpisanih služb predložijo naj svoje s krstnim listom ter z dokazili
o usposobljenosti in o znanju slovenskega in nemškega jezika podprte prošnje

do 15. februarja 1910

podpisanemu deželnemu odboru in sicer oni prosilci, ki so že v kaki javni službi, potom
predpostavljenegega oblastva.

V prošnjah je izrečno omeniti, če in kako je prosilec zadostil vojaški službeni
dolžnosti.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, 5. januarja 1910.

Ugodna prilika!

Havličkovo platno

1 kos 15 cm širok, 22 cm dolg, 22 cm širok

R 1030 **R 1320**

V. J. Havliček a. bratr

podprete prošnje

Naročite takoj!

Išče se v najem dobro idoča

gostilna

v bližini Ljubljane. — Več se izve **Streliška**
ulica št. 2, Ljubljana. 86 2 1

Domača elektrotehnična obrt

FR. SAX elektrotehnik
Gradisce št. 17

prilaga svojo elektroinstalacijsko obrt
slav. občinstvu v mestu in na deželi za uva-
janje vsakovrstnih signalnih in varnost-
nih električnih naprav, kot hišnih zvon-
cev, budilk, telefonov i. t. d. Upeljujem in
preskušam strelovođe na njihovo odvodno
zmožnost na znanstveni podlagi. Izvršujem
tudi inštalacijo jakih tokov za moč in
luč. — Postregel bodem vestno in točno.

Pokličite me, ako je Vaš električni obrat moten!

2139 Velespoštovanjem (1)

FR. SAX, domača elektrotehnična obrt Ljubljana
Gradisce št. 17.

2054

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev.

Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev
in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.

~ Cene brez konkurence! ~

St. 19.740.

Razpis.

64 3-1

Za zgradbo:

1. 10 kapnic v občini Velika vas, okraj Kamnik, na 19.760 K
2. novega rezervarja pri obstoječem vodovodu v Strmici, občina Postojna, na 6.760 „
3. napajališča v Volčah, občina Košana, okraj Po- stojna, na 5.700 „
4. vodnjaka v Gozdu, občina Križe pri Tržiču, na 1.300 „

proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.
Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe, z napovedbo popusta ali nadplačila
na jednotne cene proračuna v odstotkih, naj se predložijo do

12. februarja 1910 ob 12 tih opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je
zapečatene z nadpisom:

Ponudba za prevzete gradbe

1. 10 kapnic v občini Velika vas, okraj Kamnik,
2. novega rezervarja pri obstoječem vodovodu v Strmici, občina Postojna,
3. napajališča v Volčah, občina Košana, okraj Postojna,
4. vodnjaka v gozdu, občina Križe pri Tržiču.

Ponudbi mora biti dodana izrečna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje
po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Ravno tako je pri ponudbah za prevzete rezervarja v Strmici izrečno izjaviti, od
kje da hoče ponudnik armature dobaviti.

Razven tega je dodati kot vadij še 50% stavbnih stroškov v gotovini ali pa
v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Za vsako posamezno gradbo je vložiti posebno ponudbo in priložiti poseben vadij.
Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino
ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračuni in stavbni pogoji so na ogled pri deželnem stavbnem uradu
v navadnih uradnih urah.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 5. januarja 1910.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
št. št. sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi
se
posred

Prihranite vsak dan

4-80 do 24 kron, ako za-
vzivate železnato vino s
kino lekarja Piccoli-ja v
Ljubljani z dnevnim iz-
datkom 18 vinarjev, mesto
kina železnatega vina, ki
ne vsebuje več železa, kot
navadno vino in kojega bi
moral izpiti eden do pet
litrov na dan, da bi do-
vedli organizmu potrebno
množino železa, kar bi pa
bilo radi alkohola le škod-
ljivo. Poliliterska steklenica
Piccolijevga železnatega
vina 2 kroni. - Naročila
proti povzetju. 3281

Podružnice

Spljet, Celovec,

Serajevo, Trst

- Delniška glavnica -

- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica 2

priporoča promese: na kreditno sročke à K 24—, žreb. 3/1, gl. dob. K 300.000; sročke za uravnavo Donave à K 12—, žreb. 3/1, gl. dob. K 140.000; ljubljanske sročke à K 8—, žreb. 3/1, gl. dob. K 50.000; 3% zem. kred. sročke à K 8 1/2, žreb. 5/1, gl. dob. K 100.000.
Vse 4 promese skupno le 47 kron.

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun, ter jih obrestuje po čistih **4 1/2%**

Podružnice

Spljet, Celovec,

Serajevo, Trst

- Rezervni zaklad -

- K 350.000. -

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Stele.

Proda se po nizki ceni

bencinmotor

(tovarne F. Renaner), komaj tri leta rabljen.
Ima moči za 10 konjskih sil. Pripraven za
mlin ali žago. Obenem se proda tudi

mrežna žaga

(vollgater.) 60 cm široka. Natančnejša poja-
nila daje **J. Hribar**, pošta Izlake, Zagorje
ob Savi. 3-1

! POZOR !

Ker svojo glavno trgovino **Mestni**
trg št. 19 s 1. februarjem opustim in
isto v **Gorico**, Šolska ulica št. 6
premestim, prodam vso svojo trgovsko
opravo po jako ugodni ceni, ter opo-
zarjam reflektante na to res ugodno
priliko.

Cenjenim odjemalcem

pa vljudno naznanjam, da bodem
od dne 1. februarja naprej
v Ljubljani trgovino imel

samo na Jurčičevem trgu
,Pri Planinki'

katere bodem znatno povečal in za-
ložil. Do 1. februarja pa prodajam v
moji glavni trgovini Mestni trg št. 19
vso blago pod tvorniško ceno.

Engelbert Skušek.

Špiritovi sodi

od finega špirta od 600 do 800 litrov in
vinski hrastovi sodi prav
močni,
zanesljivi, se dobijo po nizki ceni pri tvrdki

M. Rosner & Co., Ljubljana

295 poleg Koslerjeve pivovarne. (1)

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Frana Jožefa jub. mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje
najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko
prebavljivo. Mala
steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepu-
je lasišče in
preprečuje izpadanje las. Cena steklenici
z rabilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje
izbor-
no proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi
dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz
ust. — Steklenica 1 K. 3499

Zaloga vseh preizkušenih domačin zdravil,
katere se priporočajo po raznih časopisih in
cenikih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd.

razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Sprejme se

krojaški pomočnik

tako za mešano delo pri

F. Milanu Poljanšk

Dolenji Logatec. 57 3-1